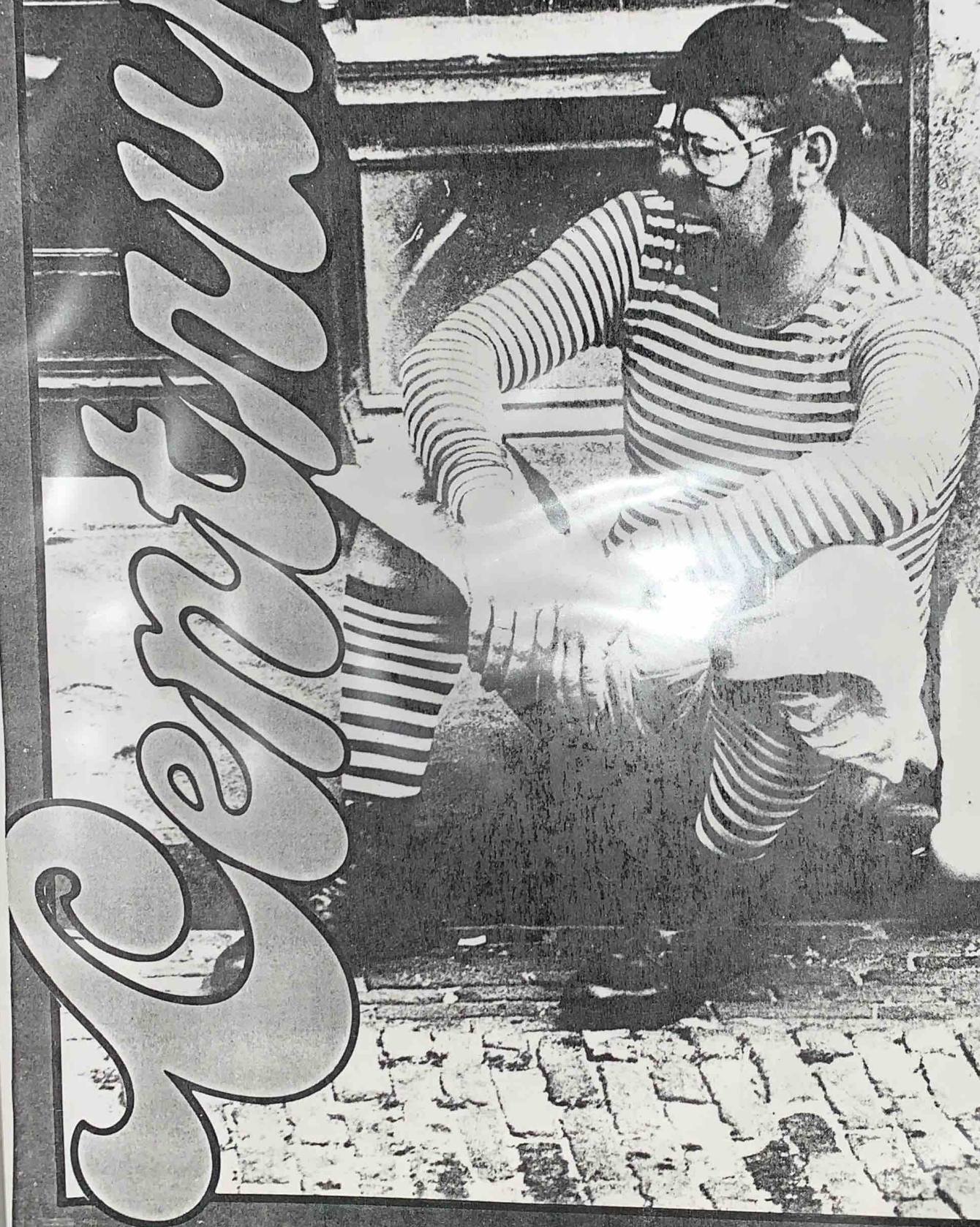
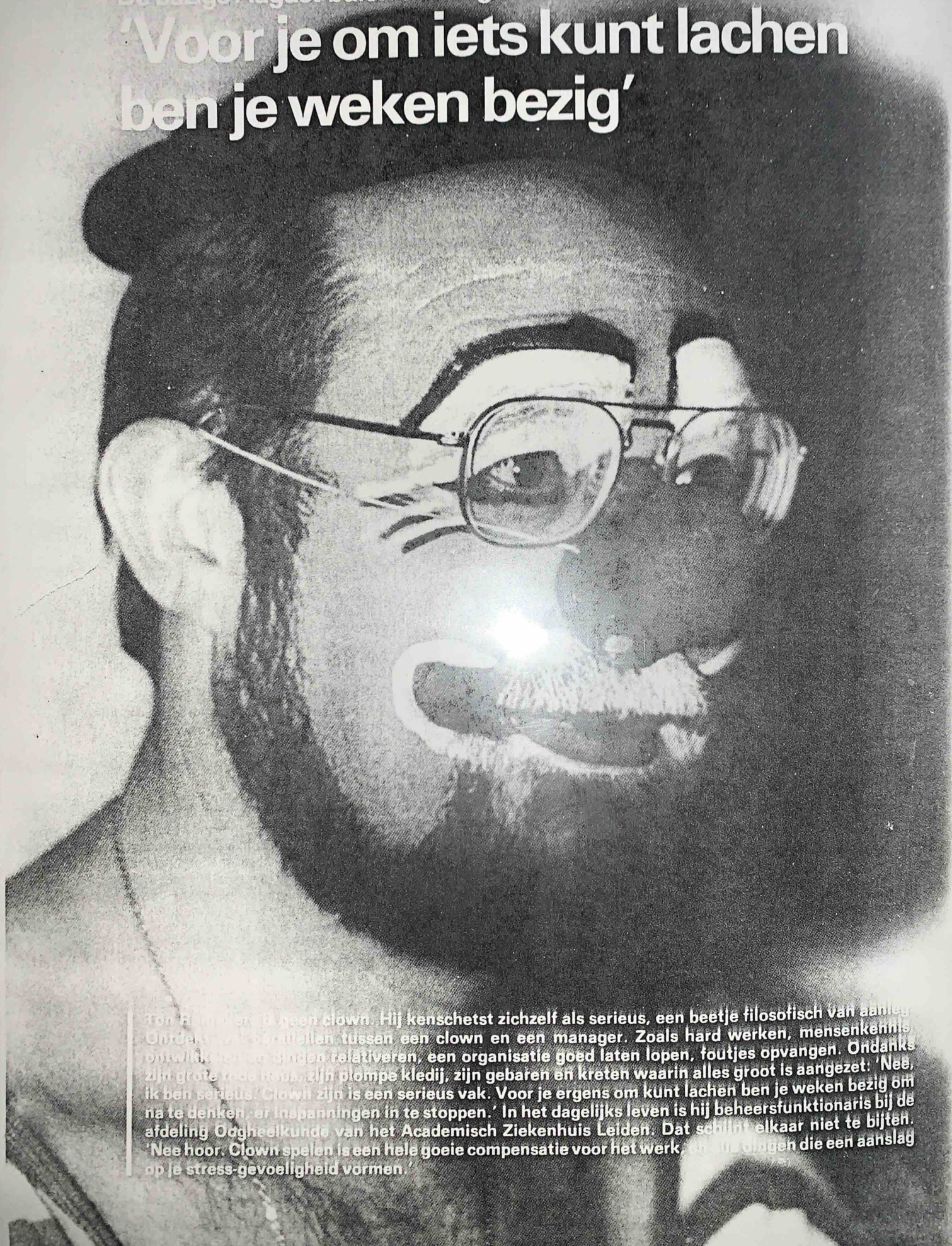

Antonio

De bazige August-buien en het goochelaarsverdriet van Ton Rambe

'Voor je om iets kunt lachen ben je weken bezig'

Ton Rambe is geen clown. Hij kenschetst zichzelf als serieus, een beetje filosofisch van aanleg. Ondanks het verschil tussen een clown en een manager. Zoals hard werken, mensenkennis, ontwikkelen en dingen relativeren, een organisatie goed laten lopen, foutjes opvangen. Ondanks zijn grote rode neus, zijn plumpe kledij, zijn gebaren en kreten waarin alles groot is aanzet: 'Nee, ik ben serieus.' Clown zijn is een serieus vak. Voor je ergens om kunt lachen ben je weken bezig om na te denken, er inspanningen in te stoppen.' In het dagelijks leven is hij beheersfunctionaris bij de afdeling Oogheelkunde van het Academisch Ziekenhuis Leiden. Dat schijnt elkaar niet te bijten. 'Nee hoor. Clown spelen is een hele goeie compensatie voor het werk. Het zijn dingen die een aanslag op je stress-gevoeligheid vormen.'

Ton Ramaker (42) woont sinds vijf jaar met zijn vrouw en twee dochtertjes Femke en Sandra in een huis aan de Mosselbank in Leiden. Het werk bij Oogheekunde doet hij al wat langer. Clown is hij eeuwig geweest, in elk geval vanaf zijn negende jaar, toen het jeugdcircus Ramaker voorstellingen gaf in de Nieuwe Kerkstraat in Amsterdam. Met geritselde spullen van het Waterlooplein, maar ook met erfstukken van de familie, want van moederskant zat het artiestenbloed er al lang in. Zijn grootouders stonden op de kermis met een poffertjeskraam, en hadden een dansnummer met cabaret dat de radio nog eens gehaald moet hebben. Zijn overgrootvader had een rijdend bioscoopotentje en was een vermaarde boeienkoning. Zo'n echte onderwetse Houdini, met krulsnor en streepjespak. Het circus van Ton Ramaker en zijn vriendjes moest wel succes hebben. Voor de schappelijke entree van vijf cent kreeg de toeschouwer een gevarieerd programma te zien waar zelfs wilde dieren niet aan ontbraken. In de pauze met een handvol stuivers: stormloop bij meneer Jamin.

Oude trucs

'Ja, ik heb de goochelspullen van mijn grootvader georven. Dat waren inderdaad hele oude trucs. Maar veel van die dingen hebben voor mij een grote gevoelswaarde. Een verdwijnkistje met palmboompjes, een goochelstaf, een goochelstafje, ook veel ondefiniceerbaar spul waarvan ik de bedoeling via goochelboeken heb moeten achterhalen.' Het clown-schap liet hem ook op latere leeftijd niet los. Hij las alles over het circus, vooral over clowns en goochelen, waarvan hij een hele boekenverzameling aanlegde. En met enige regelmaat trad hij op. Buurthuizen, scholen, winkelcentra, verpleegtehuizen, straatfestijn-

'Als ik een echt goeie clown zou willen zijn, zou ik mijn baard afscheren, maar die heb ik al twintig jaar, ik prakkeizer er niet over.'

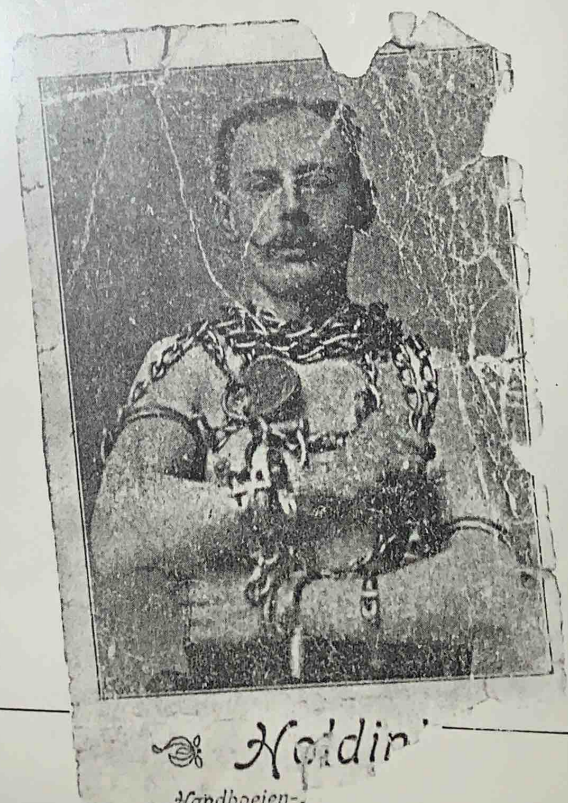
Ton's grootvader op de kermis als annouceur bij de 'steile wand'.

nen. Nog steeds is hij elke maand wel een keer in clownspak te vinden. Zijn vrouw 'hoeft het niet', maar Femke (7) en Sandra (9) hebben er aan mogen geloven en zijn met hun vader tot over de landsgrenzen geweest voor een gezamenlijk optreden. Op toernee? 'Nee hoor, dat zou te gek worden. Ik blijf gewoonlijk een beetje in de buurt, meestal in Leiden en omgeving. In een circus zou ik ook niet willen. Nee, dat leven is te hard, ik ben 42 jaar, ik denk dat ik het lichamelijk niet zou kunnen opbrengen. Ook heb je dan eigenlijk geen thuishonk... Voor een keertje zou het me wel leuk lijken, maar dat is iets anders.'

Gereisd en gezworven heeft hij. Zit met een 'gevarieerd arbeidsprogramma'. Hij is begonnen als hofmeester op de grote vaart, maar tot zijn ex-bezigheden behoren ook: barkeeper in een nachtclub ('Mijn oom en tante hadden de Blue Note in Amsterdam, daar heb je misschien wel van gehoord?'), het runnen van een Italiaanse expressobar, tweeëntwintig maanden bij de marine op een onderzeebootjager, waarvan de grootste tijd in Nieuw-Guinea, ('Wij waren de laatsten die weggingen voor de overdracht aan Indonesië'), in feite ging hij de hele wereld rond. Klassieke jongensdroom die hij inderdaad een beetje heeft zien uitkomen. 'Want ik ben ook echt overal geweest. Ik heb trouwens veel geleerd van mijn tijd bij de marine. Discipline, verdraagzaamheid...' Op zijn bureau in het gebouw van Oogheekunde staat nog een miniatuuroorlogsschip in een fles. 'Ze zeggen: als je eenmaal zout water geproefd hebt, raak je 't

nooit kwijt. En dat is waar.' Hij bouwde nog wel eens modelscheepjes. Na de zeevaart is er een omhuiging van richting: kippenbrader bij Albert Heyn, afdelingschef vleeswaren en delicatessen in Den Haag, kruideniersdiploma gehaald, wijnverkoper, incasso-correspondent, personeelsman in een ziekenhuis, en (uiteindelijk) beheerder bij een opleidingscentrum voor verpleegkundigen. Dat was het opstapje voor Leiden. Daar zal hij nu misschien niet lang meer zitten? Ton Ramaker: 'Ik sluit het niet uit

Ton Ramakers overgrootvader was boeienkoning in Amsterdam. De variëte zat er al vroeg in.

Houdin Handboeien

dat ik weer een keer op zoek ga naar een nieuwe uitdaging.'

Grote vent

Zijn band met Amsterdam, zijn geboortestad, heeft hij nooit verloren. 'In Amsterdam zeg je alles, daar leer je ad rem zijn, je houdt niet veel dingen voor je.

Dat heb ik in Leiden een beetje af moeten leren. Hier sla je mekaar niet zo gauw om de oren, het gaat allemaal wat terughoudender.' Maar Ton en zijn omgeving zijn aan elkaar gewend geraakt. Ook het clownschap levert geen problemen op. Hij heeft wel eens met een collegaatje voor het werk opgetreden. 'Sommige mensen vinden dat je als 'grote vent' niet voor clown moet spelen. Maar waarom niet? Ik denk dat er heel wat zijn die het in hun hart zouden willen maar het niet durven.'

Hij speelt bij voorkeur een wat plumpe, autoritaire August. Schoenen van zwemvliesformaat, rode kokkert, losse plunje om het lijf. 'Als August kan ik goochelen, en het lukt me ook nog aardig, maar ik heb dan twee domme clowns in mijn gezelschap, die altijd alles in de war proberen te sturen. De allerdomste lukt dat niet, die struikelt steeds over zichzelf. De andere die iets minder dom is, neemt mij nog wel eens in de maling. Want zelfs als bazige en meer serieuze clown ben je natuurlijk niet oppermachtig.' Hij vergelijkt dit type met de traditionele 'witte' clown in het circus: puntig, scherp, keurig gekleed, altijd de baas, soms zelfs wat sadistisch. Ramakers' August is daar een wat mildere vorm van: 'Je ziet hoe circustradities zich voortzetten en veranderen.'

Een ander type waarin hij zich vanuit zijn eigen persoonlijkheid kan verplaatsen is

'Hei joh, ik zie een draadje aan je kissie!'

dat van de wat onhandige verdwaasde clown, deels ontleend aan de Pierrot-figuur van de Franse en Italiaanse pantomime. 'Ik heb een dansnummer samen met een keurige balletdanseres, die allerlei fraaie passen uitvoert. Ik dans dan een beetje stuntelig met haar mee.' Een oerdomme clown is hij bij voorkeur niet, maar in vele gedaanten en vele kunsttoeren kan hij zich thuisvoelen. Acrobatiek, goochelarij, zelfs quasi-spiritsme. Als fakir maakt hij een

assistente 'gevoelloos', bedekt haar met een kleed en steekt als grote climax vier satéh-pennen door haar hoofd. Schrik bij het publiek. Het laken wordt weggetrokken, het meisje blijkt een grote groene kool op haar hoofd te houden. Het goochelen onder de kritische ogen van klein publiek kost hem wel eens zweetdruppels. Een enkele keer wordt de dubbele bodem van de truc ontdekt. Klein knaapje van negen: 'Hei joh, ik zie een draadje aan je kissie!' Als de kinderen denken het beter te kunnen, mogen ze meegoochelen.

Baard

Ton Ramaker ziet voor zichzelf geen toekomst als clown. Hij is al vaak genoeg clown, kan zelfs niet alle verzoeken om op te treden honoreren. Onlangs opgetreden bij de v.d. Bergh-stichting in Noordwijk, in een winkelcentrum in Almere, voor het stadhuis van Leiden op Koninginnedag, samen met zijn groep *De Tontonelli's*. In het LAK-gebouw werkt hij mee aan een clownscurus. Hij treedt op met een trio, met een duo, met zijn dochtertjes, en als solist. Antonio, de beste clownsgoochelaar van de stad, 'tenminste dat vindt hijzelf, maar het publiek denkt daar vaak anders over.' Hij speelt een half uur tot een uur, soms tegen vergoeding, soms voor een fles wijn of een andere attentie, ook wel uit liefdewerk. Ton Ramaker: 'Als ik een echte goeie clown zou willen zijn, zou ik mijn baard afscheren, maar die heb ik al twintig jaar, ik prakkizeer er niet over. Ik ben ook een van de weinige clowns met een bril. Ik wil geen contactlenzen dragen, maar zonder bril zie ik bijna niks. Bij dat acrobatennummer is het wel lastig.'

FK

